

הארכת גיוס המילואים לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מס' 945 מיום 10 באוקטובר 2023, להחלטה מס' 1141 מיום 17 בדצמבר 2023, להחלטה מס' 1463 מיום 27 בפברואר 2024, להחלטה מס' 1828 מיום 5 ביוני 2024, להחלטה מס' 2153 מיום 30 באוגוסט 2024, להחלטה מס' 2465 מיום 24 בנובמבר 2024, להחלטה מס' 2811 מיום 2 במרץ 2025 ולהחלטה מס' 3075 מיום 26 במאי 2025 ; ובהתאם לסעיף 8(א) לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, לאשר את הצעת שר הביטחון, לקבוע צו בנוסח המצורף כנספח להחלטה זו, אשר מסמיך את ראש חטיבת המבצעים שבאגף המבצעים ואת ראש תחום גיוס וכוננות בחטיבת המבצעים שבאגף המבצעים ואת מי שהוסמך לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים בפקודות הצבא, כהגדרתן בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, לקרוא בצו למספר מרבי של 430,000 חיילים לשירות מילואים, עד ליום 30 בנובמבר 2025.

דברי הסבר

רקע כללי

לאור המתקפה המשולבת מרצועת עזה שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023, החליט שר הביטחון דאז, באישור ראש הממשלה, לגייס לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 (להלן - החוק) מספר מירבי של עד 360,000 חיילי מילואים, והסמך את ראש חטיבת המבצעים שבאגף המבצעים ואת ראש תחום גיוס וכוננות בחטיבת המבצעים שבאגף המבצעים ואת מי שהוסמך לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים בפקודות הצבא, כהגדרתם בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, לקרוא לכוחות המילואים כפי שייקבעו.

הממשלה אישרה את הצו האמור בהחלטה מס' 945 מיום 10 באוקטובר 2023 וכן ניתנה על כך הודעה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת לשם קבלת אישורה. ביום 12 באוקטובר 2023 אישרה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת את הצו עד ליום 19 באוקטובר 2023 בתנאים וסייגים הנוגעים לאופן ספירת חיילי המילואים שנקראו לשירות מכוח הצו האמור.

בעקבות החלטת הממשלה מס' 968 מיום 18 באוקטובר 2023 בדבר הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף עד ליום 19 בדצמבר 2023, הודיע שר הביטחון לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על החלטתו להאריך בהתאמה את צו גיוס המילואים שלפי סעיף 8 לחוק עד ליום 19 בדצמבר 2023.

ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1141 בה אושרה הצעת שר הביטחון דאז לאשר את צו שירות המילואים (קריאה לשירות מילואים בנסיבות חירום) המאפשר לקרוא בצו למספר מירבי של 400,000 חיילי מילואים, עד ליום 1 במרץ 2024. שר הביטחון דאז הודיע לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על החלטה זו, והוועדה אישרה, מעת לעת, את הארכת הצו עד ליום 29 במרץ 2024, מועד פקיעת הצו לפי החלטת הממשלה האמורה.

ביום 27 בפברואר 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1463 בה אושרה הצעת שר הביטחון דאז לאשר את צו שירות המילואים (קריאה לשירות מילואים בנסיבות חירום) המאפשר לקרוא בצו למספר מירבי של 300,000 חיילי מילואים, עד ליום 30 ביוני 2024. שר הביטחון דאז הודיע לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על החלטה זו, והוועדה אישרה, מעת לעת, את הארכת הצו.

בסוף חודש מאי 2024, עדכן צה"ל כי מכסת התקנים בצו האמור כמעט מוצתה באופן שלא מאפשר קריאה נוספת למשרתי מילואים לצרכי לחימה. בהתאם, ולנוכח המשך הלחימה וצרכי כוח האדם שהציג צה"ל, השתכנע שר הביטחון דאז כי ביטחון המדינה חייב את גיוסם של חיילי מילואים נוספים בתקופה שנותרה עד ליום פקיעת תוקפו של הצו האמור. בנוסף, נדרש היה להאריך את תוקפו של הצו עד ליום 31 באוגוסט 2024. אשר על כן, ביום 5 ביוני 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1828 שעניינה אישור צו שירות מילואים חדש שיאפשר גיוסם של עד 350,000 חיילי מילואים עד ליום 31 באוגוסט 2024.

לאור המשך הלחימה והצורך בהמשך גיוס חיילי המילואים, ביום 30 באוגוסט 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 2153, שאישרה צו שירות מילואים חדש שיאפשר גיוסם של עד 350,000 חיילים עד ליום 1 בדצמבר 2024; ביום 24 בנובמבר 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 2465, שאישרה צו שירות מילואים חדש שיאפשר גיוסם של עד 320,000 חיילים עד ליום 2 במרץ 2025, וזאת בהתאם לצרכי הביטחון.

ביום 2 במרץ 2025 התקבלה החלטת הממשלה מס' 2811, שאישרה צו שירות מילואים שאיפשר את גיוסם של עד 400,000 חיילים עד ליום 29 במאי 2025, וזאת בהתאם לצרכי הביטחון. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את הארכת הצו עד ליום 29 במאי 2025, בהתאם להחלטת הממשלה כאמור.

ביום 26 במאי 2025 התקבלה החלטת הממשלה האחרונה בנושא, החלטת הממשלה מס' 3075, שאישרה צו שירות מילואים שאיפשר גיוסם של עד 450,000 חיילים, עד ליום 31 באוגוסט 2025, וזאת בהתאם לצרכי הביטחון. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את הארכת הצו, כשבישיבת הוועדה ביום 30 ביולי 2025, אושר הצו עד ליום 12 באוגוסט 2025. מבוקש כעת כי הממשלה תאשר צו חדש (צו מס' 8) שיאפשר גיוסם של עד 430,000 חיילי מילואים, עד ליום 30 בנובמבר 2025.

המכסה המוצעת בצו החדש, העומדת על 430,000 חיילי מילואים, תאפשר את המשך שירותם של חיילי מילואים הנמצאים בשירות מילואים פעיל ושנדרשים להמשך שירות הנדרש לאור צרכי הלחימה ולצרכי תעסוקה מבצעית עד למועד שחרורם כפי שייקבע, וזאת בין היתר בשים לב למצב הביטחוני. בנוסף, תאפשר המכסה האמורה קריאה לחיילי מילואים נוספים לצורך החלפה וריענון של משרתי מילואים שנקראו בעבר, קריאה לחיילי מילואים ששוחררו ונדרשים לשירות נוסף, לעמידה בדרישות ובסייגים שקבעה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת לקריאה באמצעות צווים וכן לשם גיוס מידי לשירות מילואים של חיילי חובה עם סיום תקופת השירות הסדיר בו הם מחויבים.

להשלמת התמונה בכל הנוגע לעניין תעסוקות מבצעיות, יצוין, כי בהתאם למצב החוקי הקיים, זימון למטרת תעסוקה מבצעית אפשרי אחת ל-3 שנים לתקופה של עד 25 ימי מילואים ומספר ימי המילואים המירבי במשך 3 שנים עומד על 54 לחוגרים, 70 ימים למפקדים ו-84 לקצינים.

לנוכח העובדה כי צרכי הביטחון מחייבים הגדלה משמעותית של הסד"כ הנדרש לתעסוקה מבצעית בכל הגזרות, ביקש משרד הביטחון לקדם תיקון חוק שיאפשר, בין היתר, גיוס חיילי מילואים למטרת תעסוקה מבצעית בכל שנה, ובהיקף נרחב באופן משמעותי לעומת המצב הקיים. תזכיר החוק פורסם להערות הציבור בחודש פברואר 2024, ונכון למועד הגשת הצעה זו טרם הובא לאישור ועדת השרים לענייני חקיקה.

כפי שעולה מהאמור, ההצעה כרוכה בהגברת הנטל על משרתי המילואים, בפרט – לאור ריכוזם על כתפיהם של קבוצה מצומצמת יחסית של משרתים מאוכלוסיית המדינה, שחוזרים ומזומנים פעם אחר פעם לתקופות ממושכות, שעצם הצטברותן היא קשה וחמורה בפגיעתה, במשרתים עצמם ובמעגלים הסובבים (משפחה, מעסיקים וכו'). הדבר עלה גם בדיוני ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אשר דרשה כי ייעשו מאמצים לבזר יותר את נטל המשימות הביטחוניות ולפרוש אותן על פני קבוצות נרחבות יותר – הן במסגרת השירות הסדיר והן

במסגרת שירות המילואים.

כך מתבצעות בצה"ל פעולות להגדלת מערך המילואים, במסגרתן כבר גויסו עשרות אלפי חיילי מילואים מתוך המאגרים לתוך יחידות בצבא, בדגש על המערך הלוחם, וכן כפי שפורט בפני ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בוצע מהלך לביטול פטור משירות מילואים שניתן לאלפי חיילי מילואים לטובת החזרתם למערך. לפי נתונים עדכניים, עד כה חזרו 22,844 חיילי מילואים למערך הלוחם ולמערך תומך הלחימה.

כמו-כן ביום 8 באוגוסט 2024, התקין שר הביטחון דאז, בהתאם להמלצת גורמי המקצוע בצה"ל, את צו שירות ביטחון (קביעת מקצועות ותפקידים לעניין פטור משירות ביטחון מחמת גיל)(הוראת שעה)(מס' 3), התשפ"ד-2024. צו זה מורה על העלאת גיל הפטור משירות מילואים לגיל 49, ביחס למקצועות ולמערכים החיוניים ביותר בצה"ל, אשר לא נכללו בצו הקודם שהוצא בעניין זה (צו שירות ביטחון (קביעת מקצועות ותפקידים לעניין פטור משירות ביטחון מחמת גיל)(הוראת שעה), התשפ"ה-2021.

בנוסף, כידוע, מבוצעים צעדים שונים על ידי צה"ל ומערכת הביטחון להגדלת היקף המתגייסים מקרב בני הציבור החרדי, בהמשך לפסיקת בג"ץ בנושא. מערכת הביטחון תמשיך בבחינה של החלופות האפשריות על מנת להגביר את השוויון בנשיאה בנטל השירות הביטחוני בסדיר ובמילואים.

עוד, מערכת הביטחון פועלת לקידום תיקון לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, במסגרתו מוצע להאריך את תקופת שירות החובה לגברים ולעבור למודל שירות מותאם (דיפרנציאלי). הצעת חוק בעניין זה אושרה על ידי הממשלה ובקריאה ראשונה בכנסת, והונחה על שולחן ועדת החוץ והביטחון של הכנסת לצורך הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

יצוין, כי בהתאם לעמדה המקצועית של צה"ל, לצד הצעדים הננקטים למיצוי פוטנציאל משרתי המילואים ישנו צורך במיצוי אוכלוסיית המשרתים בסדיר, אשר בשירותה ישנה השפעה ניכרת בהפחתת הנטל המוטל על משרתי המילואים.

לפיכך, ובהתאם לסעיף 8(א) לחוק, מוצע כי הממשלה תאשר את הצו, בנוסח המצורף להחלטה, המאפשר גיוס של עד 430,000 חיילי מילואים עד ליום 30 בנובמבר 2025. צו זה יחליף את הצו הקיים.

יודגש, כי בהתאם לסייגים שקבעה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, המספר המירבי כאמור מתייחס למספר החיילים שניתן יהיה לגייס מכוח הצו, בסך הכל, ולא למספר החיילים שיכולים להיות מגויסים בכל רגע נתון. בנוסף, ככלל, במקרים בהם חייל מילואים שוחרר ונקרא בשנית, יראו בקריאה האמורה כקריאה נוספת שתסיפר במסגרת המספר המירבי.

תצוין עוד בהקשר זה החלטת ועדת החוץ והביטחון של הכנסת הקובעת כי "גיוס חיילות מילואים בצו 8 אשר מיועדות לשיבוץ במתקני כליאת אויב של צה"ל יהיה על פי התנדבות בלבד של כל אחת מהן", כשיובהר לכל חיילת לפני עריכת הכשרתה ולפני הצבתה בתפקיד – כי השיבוץ מחייב התנדבותה וכי יהיה באפשרותה לבקש לסיים תפקיד זה ושיבוצה בתפקיד

יופסק לאלתר.

עוד מוצע, כי בהתאם להוראות החוק, תודיע הממשלה על החלטתה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת לצורך קבלת אישורה לצו החדש. בהתאם להוראות החוק, תוקפו של הצו כאמור יפקע כעבור 14 ימים מיום שניתן, אם לא יאושר בידי הוועדה או בידי הכנסת, קודם לכן.

נתונים תקציביים וההשפעה על משק המדינה

החלטת הממשלה נדרשת על מנת לזמן את משרתי המילואים להיקף ימי המילואים הנדרש לצרכי המלחמה. צו החירום כולל הטבות ומעטפת שנקבעו בעיקרן בהחלטות הממשלה מס' 1023, 1226, 2540 ו-3004.

לפיכך לצו יש השפעה בהיבט התגמולים השונים וגם בהיקף האנשים הניתן לזמן.

במידה ומשווים את רבעון ג' של שנת 2024, ביחס לאותה תקופת זמן בשנת 2022 שהייתה ללא צווי 8, הרי שהיקף העלויות הנוספות נאמד בכ-6 מיליארד שקלים חדשים.

העלות הממוצעת של יום מילואים בצו 8 מוערכת בכ-1,000 שקלים חדשים; יצוין כי הצו נוגע למספר הצווים המקסימלי אותם ניתן לשלוח ולא למספר החיילים אותם ניתן לזמן או לימי המילואים להם ניתן לזמן את חיילי המילואים.

תקציב

אין.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 3075 מיום 26.5.2025

החלטה מס' 2811 מיום 2.3.2025

החלטה מס' 2465 מיום 24.11.2024

החלטה מס' 2153 מיום 30.8.2024

החלטה מס' 1828 מיום 5.6.2024

החלטה מס' 1463 מיום 27.2.2024

החלטה מס' 1141 מיום 17.12.2023

החלטה מס' 945 מיום 10.10.2023

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

אין מניעה משפטית לקבלת ההצעה.

סיווגים

11 אחר

תחום פעולה

01 חוץ וביטחון

מגיש: שר הביטחון

ט"ז באב התשפ"ה
10 באוגוסט 2025

צו שירות המילואים (קריאה לשירות מילואים בנסיבות חירום)

מכוח סעיף 8(א) לחוק שירות המילואים התשס"ח-2008

בתוקף סמכותי לפי סעיף 8(א) לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008¹ (להלן – החוק), לאחר ששוכנעתי כי ביטחון המדינה מחייב זאת, ובאישור הממשלה, הנני מחליט:

1. להסמיך את ראש חטיבת המבצעים באגף המבצעים, את ראש תחום גיוס וכוונות בחטיבת המבצעים שבאגף המבצעים, ואת מי שהוסמך לקרוא לחייל מילואים בפקודות הצבא, כהגדרתן בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, לקרוא בצו ל-430,000 חיילי מילואים להתייצב ולשרת שירות מילואים במקום ובזמן שנקבע בצו. יובהר, כי הסמכה זו היא למספר חיילי מילואים שניתן לקרוא להם בצו, ולא למספר חיילים שיכולים להיות מגויסים בכל רגע נתון.
2. חייל מילואים שנקרא לשירות חייב להתייצב ולשרת כאמור בצו, כל עוד הוא עומד בתוקפו, אלא אם פוקד או מוסמך הורה על שחרורו לפני תום התקופה אליה נקרא בצו.
3. שוחרר חייל מילואים משירות שנקרא אליו לפי הצו, ונקרא פעם נוספת לאחר מכן, יראו בקריאה הנוספת כקריאה של חייל נוסף לעניין מספר חיילי המילואים שניתן לקרוא להם לפי סעיף 1. ואולם, לא יראו שחרור וקריאה כאמור כקריאה של חייל נוסף כאמור באחד מהמקרים הבאים:
 - א. שחרור וקריאה נוספת של חיילי מילואים שגויסו שלא כחלק ממסגרת, בשל אופי תפקידם.
 - ב. שחרור וקריאה נוספת של חיילי מילואים מטעמים של רענון כוח האדם ביחידה, אף אם גויסו כחלק ממסגרת.
 - ג. קריאה נוספת של חייל מילואים שגויס ושוחרר בתוך 48 שעות.
4. כל גיוס יבוצע לאחר מיצוי הסד"כ בסדיר ואישור פרטני של ראש חטיבת המבצעים או ראש תחום גיוס וכוונות בחטיבת המבצעים.
5. תוקף הצו מיום חתימתו ועד ליום י' בכסלו התשפ"ו (30 בנובמבר 2025) והוא יבוא במקום צו שירות המילואים (קריאה לשירות מילואים בנסיבות חירום) מכוח סעיף 8(א) לחוק שירות המילואים התשס"ח-2008 מיום א' בסיוון התשפ"ה (28 במאי 2025).

התשפ"ה _____

(2025 _____)

ישראל כ"ץ

שר הביטחון

**צו קריאה לשירות מילואים לפי שירות מילואים (קריאה לשירות מילואים
בנסיבות חירום) מכוח סעיף 8(א) לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008**

1. בתוקף סמכותי לפי סעיף 1 לצו שירות המילואים מכוח סעיף 8(א) לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 (להלן – החוק) מיום _____ התשפ"ה (_____, 2025) הנני קורא בזה לחייל המילואים הנמנים עם היחידות והמערכים המפורטים בנספחים לצו קריאה זה (פקודת גיוס "חרבות ברזל").
2. חיילי המילואים יתייצבו לפי צו זה, בימ"חים של יחידותיהם. קריאתם של חיילי המילואים תיעשה לא יאוחר מיום _____.
3. חייל המילואים שנקרא לשירות מכוח צו זה, חייב להתייצב ולשרת כאמור, כל עוד צו זה עומד בתוקפו, אלא אם פוקד או מוסמך, כאמור בחוק, הורה על שחרורו לפני תום התקופה אליה נקרא בצו.

התשפ"ה _____

(_____, 2025)

ראש חטיבת המבצעים/ רת"ח גיו"כ

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: 10
ט"ז באוגוסט
באב
תשפ"ה
2025

**הנדון: חוות דעת משפטית נלווית להצעה להחלטת הממשלה בעניין המשך גיוס חיילי מילואים
מכוח סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008**

נושא ההחלטה:

אישור צו גיוס מילואים לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

לאור המתקפה המשולבת מרצועת עזה שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023, החליט שר הביטחון דאז, באישור ראש הממשלה, לגייס לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 (להלן - החוק) מספר מירבי של עד 360,000 חיילי מילואים, והסמיק את ראש חטיבת המבצעים שבאגף המבצעים ואת ראש תחום גיוס וכוננות בחטיבת המבצעים שבאגף המבצעים ואת מי שהוסמך לקרוא לחייל מילואים לשירות מילואים בפקודות הצבא, כהגדרתם בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, לקרוא לכוחות המילואים כפי שייקבעו.

הממשלה אישרה את הצו האמור בהחלטה מס' 945 מיום 10 באוקטובר 2023 וכן ניתנה על כך הודעה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת לשם קבלת אישורה. ביום 12 באוקטובר 2023 אישרה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת את הצו עד ליום 19 באוקטובר 2023 בתנאים וסייגים הנוגעים לאופן ספירת חיילי המילואים שנקראו לשירות מכוח הצו האמור.

בעקבות החלטת הממשלה מס' 968 מיום 18 באוקטובר 2023 בדבר הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף עד ליום 19 בדצמבר 2023, הודיע שר הביטחון דאז לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על החלטתו להאריך בהתאמה את צו גיוס המילואים שלפי סעיף 8 לחוק עד ליום 19 בדצמבר 2023.

ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1141 בה אושרה הצעת שר הביטחון דאז לאשר את צו שירות המילואים (קריאה לשירות מילואים בנסיבות חירום) המאפשר לקרוא בצו למספר מירבי של 400,000 חיילי מילואים, עד ליום 1 במרץ 2024. שר הביטחון דאז הודיע לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על החלטה זו, והוועדה אישרה, מעת לעת, את הארכת הצו עד ליום 29 במרץ 2024, מועד פקיעת הצו לפי החלטת הממשלה האמורה.

ביום 27 בפברואר 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1463 בה אושרה הצעת שר הביטחון דאז לאשר את צו שירות המילואים (קריאה לשירות מילואים בנסיבות חירום) המאפשר לקרוא בצו למספר מירבי של 300,000 חיילי מילואים, עד ליום 30 ביוני 2024. שר הביטחון דאז הודיע לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על החלטה זו, והוועדה אישרה, מעת לעת, את הארכת הצו.

בסוף חודש מאי 2024, עדכן צה"ל כי מכסת התקנים בצו האמור כמעט ומוצתה, באופן שלא מאפשר קריאה נוספת למשרתי מילואים לצרכי לחימה. בהתאם, ולנוכח המשך הלחימה וצרכי כוח האדם שהציג צה"ל, השתכנע שר הביטחון דאז כי ביטחון המדינה חייב את גיוסם של חיילי מילואים נוספים בתקופה שנוטרה עד ליום פקיעת תוקפו של הצו האמור. בנוסף, נדרש היה להאריך את תוקפו של הצו עד ליום 31 באוגוסט 2024. אשר על כן, ביום 5 ביוני 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1828 שעניינה אישור צו שירות מילואים חדש שיאפשר גיוסם של עד 350,000 חיילי מילואים עד ליום 31 באוגוסט 2024.

לאור המשך הלחימה והצורך בהמשך גיוס חיילי המילואים, ביום 30 באוגוסט 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 2153, שאישרה צו שירות מילואים חדש שיאפשר גיוסם של עד 350,000 חיילים עד ליום 1 בדצמבר 2024; ביום 24 בנובמבר 2024 התקבלה החלטת הממשלה מס' 2465, שאישרה צו שירות מילואים חדש שיאפשר גיוסם של עד 320,000 חיילים עד ליום 2 במרץ 2025, וזאת בהתאם לצרכי הביטחון.

ביום 2 במרץ 2025 התקבלה החלטת הממשלה מס' 2811, שאישרה צו שירות מילואים שאיפשר את גיוסם של עד 400,000 חיילים עד ליום 29 במאי 2025, וזאת בהתאם לצרכי הביטחון. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את הארכת הצו עד ליום 29 במאי 2025, בהתאם להחלטת הממשלה כאמור.

ביום 26 במאי 2025 התקבלה החלטת הממשלה האחרונה בנושא, החלטת הממשלה מס' 3075, שאישרה צו שירות מילואים שאיפשר גיוסם של עד 450,000 חיילים עד ליום 31 באוגוסט 2025, וזאת בהתאם לצרכי הביטחון. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה מעת לעת את הארכת הצו, כשבישיבת הוועדה ביום 30 ביולי 2025, אושר הצו עד ליום 12 באוגוסט 2025.

עתה מבוקש כי הממשלה תאשר צו חדש (צו מס' 8) שיאפשר גיוסם של עד 430,000 חיילי מילואים, עד ליום 30 בנובמבר 2025.

המכסה המוצעת בצו החדש, העומדת על 430,000 חיילי מילואים, תאפשר את המשך שירותם של חיילי מילואים הנמצאים בשירות מילואים פעיל ושנדרשים להמשך שירות הנדרש לאור צרכי

הלחימה ולצרכי תעסוקה מבצעית עד למועד שחרורם כפי שייקבע, וזאת בין היתר בשים לב למצב הביטחוני. בנוסף, תאפשר המכסה האמורה קריאה לחיילי מילואים נוספים לצורך החלפה וריענון של משרתי מילואים שנקראו בעבר, קריאה לחיילי מילואים ששוחררו ונדרשים לשירות נוסף, לעמידה בדרישות ובסייגים שקבעה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת לקריאה באמצעות צוים וכן לשם גיוס מידי לשירות מילואים של חיילי חובה עם סיום תקופת השירות הסדיר בו הם מחויבים.

להשלמת התמונה, יצוין כי בכל הנוגע לעניין תעסוקות מבצעיות, בהתאם למצב החוקי הקיים, זימון למטרת תעסוקה מבצעית אפשרי אחת ל-3 שנים לתקופה של עד 25 ימי מילואים ומספר ימי המילואים המירבי במשך 3 שנים עומד על 54 לחוגרים, 70 ימים למפקדים ו-84 לקצינים.

לנוכח העובדה כי צרכי הביטחון מחייבים הגדלה משמעותית של הסד"כ הנדרש לתעסוקה מבצעית בכל הגזרות, ביקש משרד הביטחון לקדם תיקון חוק שיאפשר, בין היתר, גיוס חיילי מילואים למטרת תעסוקה מבצעית בכל שנה, ובהיקף נרחב באופן משמעותי לעומת המצב הקיים. תזכיר החוק פורסם להערות הציבור בחודש פברואר 2024, ונכון למועד הגשת הצעה זו טרם הובא לאישור ועדת השרים לענייני חקיקה.

כפי שעולה מהאמור, ההצעה כרוכה בהגברת הנטל על משרתי המילואים, בפרט – לאור ריכוזו על כתפיהם של קבוצה מצומצמת יחסית של משרתים מאוכלוסיית המדינה, שחוזרים ומזומנים פעם אחר פעם לתקופות ממושכות, שעצם הצטברותן היא קשה וחמורה בפגיעתה, במשרתים עצמם ובמעגלים הסובבים (משפחה, מעסיקים וכו'). הדבר עלה גם בדיוני ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אשר דרשה כי ייעשו מאמצים לבזר יותר את נטל המשימות הביטחוניות ולפרוש אותו על פני קבוצות נרחבות יותר – הן במסגרת השירות הסדיר והן במסגרת שירות המילואים.

כך מתבצעות בצה"ל פעולות להגדלת מערך המילואים, במסגרתן כבר גויסו עשרות אלפי חיילי מילואים מתוך המאגרים לתוך יחידות בצבא, בדגש על המערך הלוחם, וכן כפי שפורט בפני ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בוצע מהלך לביטול פטור משירות מילואים שניתן לאלפי חיילי מילואים לטובת החזרתם למערך. לפי נתונים עדכניים, עד כה חזרו 22,844 חיילי מילואים למערך הלוחם ולמערך תומך הלחימה.

כמו-כן ביום 8 באוגוסט 2024, התקין שר הביטחון דאז, בהתאם להמלצת גורמי המקצוע בצה"ל, את צו שירות ביטחון (קביעת מקצועות ותפקידים לעניין פטור משירות ביטחון מחמת גיל)(הוראת שעה)(מס' 3), התשפ"ד-2024. צו זה מורה על העלאת גיל הפטור משירות מילואים לגיל 49, ביחס למקצועות ולמערכים החיוניים ביותר בצה"ל, אשר לא נכללו בצו הקודם שהוצא בעניין זה (צו שירות ביטחון (קביעת מקצועות ותפקידים לעניין פטור משירות ביטחון מחמת גיל)(הוראת שעה), התשפ"ה-2021.

בנוסף, כידוע, מבוצעים צעדים שונים על ידי צה"ל להגדלת היקף המתגייסים מקרב בני הציבור החרדי, בהמשך לפסיקת בג"ץ בנושא, כפי שיפורט להלן. מערכת הביטחון תמשיך בבחינה של החלופות האפשריות על מנת להגביר את השוויון בנשיאה בנטל השירות הביטחוני בסדיר ובמילואים.

עוד, מערכת הביטחון פועלת לקידום תיקון לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, במסגרתו מוצע להאריך את תקופת שירות החובה לגברים ולעבור למודל שירות מותאם (דיפרנציאלי). הצעת חוק בעניין זה אושרה על ידי הממשלה ובקריאה ראשונה בכנסת, והונחה על שולחן ועדת החוץ והביטחון של הכנסת לצורך הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

יצוין כי בהתאם לעמדה המקצועית של צה"ל, לצד הצעדים הננקטים למיצוי פוטנציאל משרתי המילואים ישנו צורך במיצוי אוכלוסיית המשרתים בסדיר, אשר בשירותה ישנה השפעה ניכרת בהפחתת הנטל המוטל על משרתי המילואים.

לפיכך, ובהתאם לסעיף 8(א) לחוק, מוצע כי הממשלה תאשר את הצו, בנוסח המצורף להחלטה, המאפשר גיוס של עד 430,000 חיילי מילואים עד ליום 30 בנובמבר 2025. צו זה יחליף את הצו הקיים.

יודגש, כי בהתאם לסייגים שקבעה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, המספר המירבי כאמור מתייחס למספר החיילים שניתן יהיה לגייס מכוח הצו, בסך הכל, ולא למספר החיילים שיכולים להיות מגויסים בכל רגע נתון. בנוסף, ככלל, במקרים בהם חייל מילואים שוחרר ונקרא בשנית, יראו בקריאה האמורה כקריאה נוספת שתיספר במסגרת המספר המירבי.

תצוין עוד בהקשר זה החלטת ועדת החוץ והביטחון של הכנסת הקובעת כי "גיוס חיילות מילואים בצו 8 אשר מיועדות לשיבוץ במתקני כליאת אויב של צה"ל יהיה על פי התנדבותה בלבד של כל אחת מהן", כשיובהר לכל חיילת לפני עריכת הכשרתה ולפני הצבתה בתפקיד – כי השיבוץ מחייב התנדבותה וכי יהיה באפשרותה לבקש לסיים תפקיד זה ושיבוצה בתפקיד יופסק לאלתר.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרונם:

הצעת ההחלטה המוגשת לאישור הממשלה מציפה קושי משפטי וציבורי משמעותי בשים לב להשפעותיה על חיילי המילואים, בני משפחותיהם, המעסיקים, החברה והמשק כולו. בנוסף, ההצעה מעמיקה את הפגיעה שוויון, בשים לב לנטל המוגבר המוטל על משרתי המילואים שנדרשים לשוב ולהתייצב לשירות מילואים ממושך. לאור האמור, נדרש להמשיך ולקדם, על ידי הצבא, מערכת הביטחון וגופי הממשלה והמדינה כולם, כל העת דרכים שיאפשרו להרחיב את מעגל המשרתים בסדיר ובמילואים כך שהנטל יתחלק בצורה שוויונית יותר, וזאת כמובן בנוסף לצעדים שכבר ננקטו בצה"ל.

לכך יש להוסיף כי לפי העמדה המקצועית של צה"ל, כלל הצעדים הננקטים למיצוי פוטנציאל משרתי המילואים, אינם יכולים לשמש תחליף לצורך במיצוי פוטנציאל אוכלוסיית המשרתים בסדיר אשר לה השפעה דרמטית על בניין הכוח בצה"ל. עם זאת, לפי עמדת גורמי המקצוע בצה"ל, המצב הביטחוני השורר והצרכים המבצעים המשתנים מעת לעת, מחייב את המשך גיוסם של חיילי המילואים בצו חירום לפי סעיף 8 לחוק.

אין חולק כי הנסיבות המתוארות מעוררות קשיים משפטיים משמעותיים בהיבטי השוויון וחלוקת הנטל, שכן הנטל על משרתי המילואים הולך ומצטבר כבר שנה ועשרה חודשים, בעוד שחלק

מהאוכלוסיות אינן נושאות בנטל השירות. יצוין, כי תלויה ועומדת עתירה (בג"ץ 71586-06-25) המכוונת כנגד קריאה למילואים בצו 8 של מי שמשחרר משירות חובה, ביחס למשרתים במערכים קריטיים לצרכי לחימה בשל צורך מבצעי שנובע מהמלחמה הממושכת והעצימה שמנהל צה"ל מזה קרוב לשנתיים, ומחסור משמעותי בכוח אדם.

על מנת להביא לגיוסם של אוכלוסיות נוספות, וכן לאור הניסיונות של צה"ל לעמוד ביעדי הגיוס של בני הציבור החרדי, כפי שהוצגו לבית המשפט העליון במסגרת ההליכים בבג"ץ 6198/23, ובהמשך להנחיית הרמטכ"ל, במהלך חודש יולי 2025 נשלחו כלל צווי ההתייצבות להליכי רישום ובדיקה לכל המלש"בים שגיוסם נדחה מכוח הוראות פרק ג' לחוק שירות ביטחון, לפני פקיעת תוקפו, או הוקפא בהתאם להחלטת הממשלה 682 (למעט אלה שניתן להם פטור אישי כדין מטעמים שונים, כגון אי כשירות רפואית או רישום פלילי). בהתאם, לא נותרו חייבי גיוס מקרב האוכלוסייה האמורה שלא נשלח אליהם צו התייצבות כדין. יובהר, כי צווי ההתייצבות נשלחים באופן שוטף גם לכל מלש"ב שמגיע לגיל 16.5, לרבות מלש"ב מן החברה החרדית.

בנוסף, הגורמים הרלוונטיים השונים בצה"ל פועלים לאכיפת צווי הגיוס שנשלחו, ולאחרונה גובשה בצה"ל תכנית אכיפה בעניינם של המשתמטים והגברת האפקטיביות של אכיפת גיוסם. תכנית זו, אשר החלה לפעול בחודש יולי 2025, כוללת, גם קיצור משך תהליך הוצאת צווי 12 והכרזה על השתמטות לשם ייעול תהליכי האכיפה; והגברת האכיפה ביחס למשתמטים מגיוס מכלל האוכלוסייה, לרבות באמצעות ביצוע עיכובים ומעצרים של משתמטים במעברי גבול וכן נקיטת פעולות יזומות בעניינם. כמו כן, בוצע תגבור היקף כוח האדם המוקצה לקריאה, גיוס ואכיפה של חובת הגיוס ביחס לחייבי הגיוס.

יצוין, כי בדיונים שנערכו בנושא בראשות היועצת המשפטית לממשלה עמדו כלל הגורמים המקצועיים על החיוניות שטמונה בהרחבת סל הסנקציות האישיות כלפי משתמטים ושלילת הטבות כלכליות מהם. הוצעו אמצעים שונים להגברת גיוסם של חבי גיוס שאינם מתגייסים, לרבות שלילת הטבות כלכליות והגברת האכיפה ומיקודה, אשר קידום דורש החלטות ממשלה ומינהל בלבד, ללא צורך בחקיקה. זאת, על מנת לקדם כלים ממשלתיים לעמידה ביעדי הגיוס שנקבעו בכלל ובשים לב לצרכים הביטחוניים הדחופים שהציג הצבא בפרט. אולם, אפשרויות אלו לא קודמו.

עוד יצוין, כי עמדת שר הביטחון היא כי הגברת הגיוס מקרב בני הציבור החרדי, והבאת בני הציבור החרדי לשירות אפקטיבי, מחייבת שילוב בין מספר מהלכים. לצד היערכות צה"ל ומערכת הביטחון ליצירת מסלולי שירות מתאימים שיבטיחו שירות צבאי משמעותי של בני הציבור החרדי, תוך הבטחת שמירת אורחות חייהם של המתגייסים, נדרש גם קידומו של הסדר נורמטיבי, שיתקבל בהסכמה, ואשר יאפשר רתימה של כלל הגורמים הרלוונטיים, לרבות הנהגת הציבור החרדי.

כל האמור פורט בהרחבה, בתצהיר התשובה מטעם המדינה בבג"ץ 5819/24 מיום 5.8.2025.

עוד לעניין זה יובהר, כי טרם הושלמו מהלכים חשובים נוספים שיכולים לצמצם נטל זה, ובהם השלמת הליך החקיקה של הצעות חוק המונחות על שולחן ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בנושא שילוב תלמידי ישיבות ובנושא הארכת שירות החובה.

כאמור, ובהתאם למפורט לעיל, הצעת ההחלטה אכן מעוררת קשיים משמעותיים בהיבטי שוויון, יחד עם זאת, בעת הזו ולאור המצב הביטחוני וצרכי צה"ל, אין מנוס אלא להמשיך ולגייס את חיילי המילואים בצו 8, תוך המשך קידומם של המהלכים הנ"ל וביצוע פעולות נוספות להרחבת מערך המילואים והקלה בנטל המוטל על המשרתים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נוסח ההצעה תואם עם הגורמים הרלוונטיים בייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

בברכה,

ב/ר"מ

ערן יוסף, עו"ד
סגן בכיר ליועצת המשפטית